

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:	
Egy évre	240 Lei.
Fél évre	120 Lei.
Egy negyed évre	60 Lei.
Egy hóra	20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
úti palotájában.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(Jósa utca 22. szám)
TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER IOZSEF.

Csütörtök, július 20.

Mai számunk főbb közleményei:

RATHENAU ÖNGYILKOS GYILKOSAI.

BÉCSBEN BESZONTETTEK A DEVIZAFORGALMAT.

NÉMETORSZÁG ÉS A NEMZETGYÜLÉS SZÖVETSÉG.

ELITÉLTÉK LUNZER-BÉLAT.

MEGEGYEZÉS AZ ARADI MÉSZÁROSOKKAL ÉS HENTESEKKEL.

Bécsben beszüntették a devizaforgalmat.

A bécsi tőzsdén már napokkal ezelőtt óriási áremelkedés volt tapasztalható idegen valutákban. Elsősorban a cseh korona volt az amely hatalmas mértékű fellendülésével tegnapelőtt már elérte a 850-et. Különösen szembetűnő volt ezenkívül a német márka a tegnapelőtti utótőzsdén elérte a 82-es árfolyamot. Azáltal, hogy Ausztria nagymértékben függő viszonyban van Csehszlovákiával és Németországgal, amelyeknek import cikkeire okvetlen rá van utalva, az osztrák nép részére ezáltal nagyon szomorú perspektíva nyílik a jövőre. Hivatalos jelentés szerint az új deviza rendszer s nagyban hozzájárult a katasztrófát jelentő deviza háushoz. Ma azután az Aradi Közlöny a következő szűkszavú táviratot

Kapta Bécsből: „A bécsi tőzsdén a devizaforgalmat a mai nappal beszüntették.” Nyilvánvalóan az osztrák valuta nagymértékű leromlása volt az, amely a bécsi kormányzatot ennek a nagyhordere-

jű intézkedésnek a fogantatására kényszerítette. De azt sem tartjuk kizártnak, hogy a szabad devizaforgalom beszüntetése az új osztrák jegybank alapításával áll összefüggésben.

Vita a románokról. Kik hozták be őket Budapestre?

BUDAPEST. Sándor Pál szombati interpellációjával kapcsolatban, hogy kik hozták be a románokat Budapestre, a nemzetgyűlés mai ülésén Pekár Gyula, Friedrich István, Heinrich Ferenc, Csilléry András és Hegyeshalmy Lajos szólalnak fel. Az első felszólaló Friedrich István lesz és a vita során a kormány tagjai is fel fognak szólalni.

BUDAPEST. A románoknak Budapestre való behívásának kérdésében legújabbán Kormos Károly nyilatkozott, aki a kommun bukása körüli időkben detektívönök volt. Elmondotta, hogy 1919. augusztus negyedikén találkozott az ellenforradalom előkészítésében szerepet játszott néhány politikussal, akik azt hangoztatták, hogy a Peidl-kormányt el kell távolítani a helyéről, mert addig, amíg el nem távolítják, a rend nem állítható helyre. Másnap délután azután ebben az ügyben értekezlet is volt, amelyen Kormos közölte az egyik

később miniszterré lett politikussal, hogy a román csapatok, amelyek negyedikén még csak a főváros külső területén helyezkedtek el, ötödikén a belső területre való bevonulást is megkezdték. Az illető politikus erre a hírre nemhogy meglepett volt, hanem még bizonyos reménykedések is ébredtek benne, mire Kormos az értekezletről azonnal eltávozott. Tudomás szerint ugyanis az ellenforradalom politikai vezetői negyedikén délelőtt tartott értekezletükön azt határozták el, hogy a románok bevonulását kéri. Ugyancsak aznap délutánján az ugynevezett kilenc tagú bizottság autójával Nagykovácsára ment Maráurescu tábornok főhadiszállására és megkérték, hogy szállja meg a fővárost, mert a Peidl-kormány egy leplezett kommunista kormány, melynek tagjai csak az antantnak a románokat visszarendelő parancsát várják és újból visszatérnek a kommunizmushoz. Kijelentette Kor-

mos, hogy a bizottság tagjainak személyét nem közölheti még a nyilvánossággal, mert azoknak maguknak kell tisztáznok szereplésüket. Annyit azonban feltétlenül állít, hogy azok, akik a románokat Budapestre behívták csakis ellenforradalmi politikusok lehetnek.

BUDAPEST. Friedrich István ma nyilatkozott a Magyar Hírlapban a román csapatoknak Budapestre való behívásáról. Kijelentette, hogy már tegnap értekezletre hívta össze mindazokat, akik az ő három kormányában miniszteri tárcákat viseltek. Nyilatkozatában azt mondta, hogy volt miniszter társaival a nemzetgyűlésen részletesen és behatóan meg fogja világitani az egész román kérdést. Kijelentette, hogy különben első kormányával szemben ellhangzó vádakkal nincsen tisztában, mert azt sem tudja, hogy ki volt az a kilenc ur, akik a románokat behívták Budapestre. Bizonyára nem mások mint azok, akik ellene merényletet követtek el. A közvélemény feltűnőnek találja azt, hogy Friedrich három napig várt ennek a nyilatkozatának megtételére.

Aradi utcai alakok.

1. Aki nőekkel operál.

Tegnap estefelé a Matzky-cukrászda előtt mentem el. Hölgyek kel voltam és arról beszélgetünk, hogy ki a legfessebb dáma az aradi strandon, amikor valaki megfogta hátul a kabátomat. Oda néztem. Hát egy gyerek volt, egészben akkora, mint valami jobban szabott vakarcs. De az orra piszkos volt, a keze szutykos a haja régóta kefenemjárta és a mi a legkellemetlenebb, az orra alatt beszélt:

— Keziccsokolom, aggyon egy hatost! Közvetlen modora és fellépésének határozottsága meglepett. Hirtelen négy évvel ezelőtt láttam magam fiatalabbnak, a remények és nagyszerű elgondolások virágos hajnalán... Egy hatos! Picuka! avagy tíz grajcar! mint akkor mondták. Szép kekre formázott vas avagy nikkelöntvény rajta két oldalt betűk reliefjének büszke kidudorodása,

csergő, peregő váltópéncz. És ez itt, most elfelejti a tovatűnt esztendőket és hatost kér tőlem. Pont hatost! Nem hiszonót banit, vagy ötven banit, vagy leut, hanem hatost—tíz grajcart.

Tulajdonképpen szemtelenség! Az ember urinökökkel megy az utcán, hosszú napi munka után kifáradva és végre gondtalanul üdíti magát holmi barna vagy fekete mély lángszemek életet adó forrásánál és akkor jön egy ilyen kölyök és belénkicsimpszokdik tíz grajcarért. Egész vagyonom (aprópénzem) egy husz banis bélyeg volt. Odaadtam neki. Ő azonban félrehuzta a kis maszatos pófáját és lesujtott rám a megvetésével:

— Nem kell, mondotta, bélyeg nem lesz elfogadva!

A hölgyek gunyosan mosolyogtak, nekem ennek a szemtelenségnek a hallatára megállt az eszem, elpirultam, zavarba jöttem és elhatároztam, hogy meg fogom intervjúolni a fiatalembert.

Mikor egy fél óra múlva arra jöttem, éppen egy nagyon finoman öltözött bankigazgató ösmérsőmet sajnálta le — ugyancsak hölgy előtt — ugyancsak bélyeg miatt. Az azt mondta neki:

— Egyen meg a fene te kölyök, nesze itt egy leu — és ott hagyta. Fiatal barátom pedig szalutált és kérdésemre kijelentette, hogy kész elmondani egyet-mást magáról.

Kisült, hogy kilenc éves, öt-hón Betyárnak becézik, különben Pista a neve „Szabó István”, apja nincs, anyja bejárós „a bátyám be van csukva, mer már tizenhat éves” a huga kiflit árul, ő pedig „csakis nőekkel macerál”. Hovatovább bizalommal lett irányomban. Feltárt előttem taktikai módszerének gazdag tárházát. Épp úgy, mint mikor a gyáros üzemének jólmenő szabadalmának titkaiba avatja be legkedvesebb barátját. A metodus igen egyszerű Adva van egy jól öltözött ur és egy jól öltözött hölgy,

(Leány, asszony, avagy asszony-ság — mindegy) Betyár a legváratlanabb pillanatban lecsap rájuk — a hatossal. „Szegény gyermek, mondja ilyenkor a hölgy vagy ha nem is mondja, de gondolni mindenesetre azt gondolja, mert ezek a gyengébb nembeiek igen jószíviűek, szegény gyermek milyen szerény, csak egy hatost akar. És már nyul is a pénztárcája után. Hatos persze nincs, azonkívül a gavallér sem hagyhatja, hogy a hölgy adakozzék ő meg úgy álljon ott, mint a Balám szennára.

— Egy-két leu ilyenkor mindig leesik — mondja Betyár alias Pista, a hatossal főzöm meg őket.

Ennek a kilenc évesnek napi átlagos 150 leu jövedelme van, havonta eszerint négyezeröttszáz leu, körülbelül kétszer anynyi, mint egy családos törvényszéki bírónak.

Bérgy György

Lakásberbeadóbizottsági ülés.

(Üres üzlethelyiség és üres lakás.)

A lakásberbeadóbizottság tegnap délután Horváth János táblabíró elnöke alatt tartott ülésén két rekviráló határozatot hozott. Messer Sándor kereskedő kérelme alapján megállapította a bizottság, hogy Kalmár Endréné a Calea Banatului (Asztalos Sándor utca) és a Strada Sinagogei (Chorin Áron-utca) sarkán levő üzlethelyisége már huzamosabb idő óta üresen áll és ezért a helyiséget elrekviráltak jelentette ki. Az elrekvirált üzlethelyiségre bárki adhat be kérvényt a lakáshivatalhoz. — Ugyancsak a tegnapi ülésén állapította meg a bizottság, hogy dr. Gallay Kálmán nem lakik a Strada Nicu Filipescu (Flórián utca) 22. szám alatti négy szobás lakásában, hanem az lakatlanul áll és ezért a lakást elrekvirálta. A négy szobás lakásra is be lehet adni kérvényeket a lakáshivatalhoz. A bizottság tegnapi ülésén a Strada Soarelui (Zoltán utca) 4. szám alatt két szobát utalt ki az Arader Zeitung hetilapnak szerkesztőség és kiadóhivatal céljaira.

Kilenc éves sörtolvaj.

(Sanyika nagyon szomjas volt.)

Sanyika még csak kilenc éves, azonban ez a körülmény nem zárja ki azt, hogy ne hevítse őt némelyiké azoknak a szenvedélyeknek, amelyek rendszerint csak a felnőtteknek a belső és külső megnyilvánulásai. Oh dehogyan! . . . Sanyika nem volt szerelmes, habár manapság ilyesmi is megesik ily kicsi korban. Sanyikát sokkal egyszerűbb szenvedély fűtötte . . . Sanyika egyszerűen szomjas volt. De nem vizre, mint ahogy egy kilenc éves gyermektől elvárható az ember, hanem Sanyika sörre szomjazott. Pénze nem volt. De ha lett volna is, egy kisfiú nem mehet korcsmába sörözni. Mivel azonban Sanyika nem képes szenvedélyein uralkodni, elhatározta, ha török — ha szakad, ő sört iszik. Egy kocsi rohogott végig a főtéren és a kocsi sörrel telt üvegek voltak szép sorjában egymás mellé rakva. Sanyika ezt meglátta. A szomjusága fokozott mértékben kezdett rajta éhatalmasodni. Csak egy mód kínálkozott, hogy szenvedélyét kielégítse, még pedig az, hogy egy észrevétlen pillanatban leemel a kocsiról néhány üveg sört. Így gondolta ezt el Sanyika. És mivel ő a tett embere, sietett tervét végrehajtani. Azonban a végzet úgy határozott, hogy Sanyika nem iszik ma sört. A végzet ugyanis a legkritikusabb pillanatban, amikor Sanyika kabátja belsejébe akarta sülyeszteni a már sikeresen elemelt ört, megjelent rendőrruhába öltözve és nyakon csípte Sanyikát. Most a rendőrség ügyeletes szobájába ül sűrűre görbült szájjal a maszatos képi Sanyika. Méltóságára csak ennyit tud felhozni. — „Nagyon szomjas voltam rendőr bácsi!”

Németország és a népszövetség

(Anglia garantálja Németország fölvételét.)

LONDON. A ma Párisban a spanyol követ elnöke alatt kezdődő népszövetségi gyűlés napirendje rendkívül gazdag. Tárgyalásra kerül a Mezopotámia és Palestina fölötti protektorátus. Mezopotámia annektálása ellen az Egyesült Államok tiltakoztak s azért csakis arról lehet szó, hogy valamely állam protektorátusa alá kerüljön, Palesztinában pedig háboru fenyeget a zsidók és arabok között.

Németországnak a népszövetségbe való fölvétele szeptemberben kerül tárgyalás alá. A leszerelési bi-

Irodalom és művészet.

A pálinka.

Hosszu pihenés után tegnap este elevenítette fel a szintársulat Zola örökérettű drámáját: a Pálinkát. Sajnos azonban ezúttal is azt tapasztaltuk, hogy az önkéntes szünet, amit az igazgatóság a közönségnek engedélyez, nemhogy növelné a színházlátogató kedvét, hanem még mindig nem tudja elosztani azt az indolenciát, amellyel a publikum nagy többsége viseltetik a színházzal szemben, még akkor is, amidőn abszolút értékű programmal szolgálnak neki. Mert bizonyos az, hogy ha színészek és rendezők rengeteg fáradsággal azon iparkodnak, hogy nehéz szöveg betanulásával és egy értékes darab betanításával élvezhető és nívós előadást nyújtsanak a közönségnek, úgy legalább azzal honorálja ezt a törekvést, hogy ne tűntessen állandóan a színházból való távolmaradásával. Ez az előadás ugyyszólván teljesen üres földszinti padosorok előtt folyt le. Csak a karzatot töltötte rogyásig meg az istenadta nép, amelynek úgy látszik még van érzéke a mélyebben járó színházi termékekkel szemben is. A tegnapi előadás sokban túllépte a megszokott prózai előadások színvonalát. Kallós József Coupreau szerepében szép stílussal játszotta meg a darab középpontjában álló irányhózt. Darvas, Selmeczy, Olasz és B. Tompos Ella képességeik legjavát vitték alakításukba. Epizód szerepében igen jó volt Faludy. Kár ugyan, hogy igen erős karakter szerepét sokszor a népszínműi kedélyes kedés jegyében állította elének. Gellért Irén Gervaise alakításával fejlődést mutat, azon az úton, amely a játsszani tudás felé vezet. (bgy.)

A színházi iroda hírei. Balogh Böskét, az aradi városi színház vendégművésznőjét meleg szeretettel fogadta szerdán este Arad közönsége. A vendégművésznő csütörtökön este a Cigányprimás fő női szerepében lép fel utoljára. A színház operett-együttese már hetek óta nagy ambícióval készül a péntek esti szenzációs operett-bemutatóra. A „Beoltott Adolár” szokatlanul vig és kedves operett Aradon előreláthatólag óriási sikert ér majd el. A premierre jegyek elővételben már kaphatók a városi színház pénztáránál. — Rácz Imre, a kiváló aradi származású baritonista néhány nappal ezelőtt tért haza németországi körútról s a színház igazgatósága nyomban megragadta az alkalmat, hogy a művészt Aradon fellétesse. Rácz Imre

zottság jelentése már a népszövetség előtt fekszik. Hangsúlyozzák, hogy Németországnak, amennyiben föl akar vétetni a népszövetségbe, már most kell ez iránt lépéseket tennie. Eddig ily irányú lépés még nem történt. A londoni német követség nyilatkozata szerint a követség eddig nem kapott erre vonatkozó instrukciót. Az angol külügyminisztérium berlini követe utján tudomására adta dr. Wirthnek, hogy azonnal adja be a fölvétel iránti kérelmet, mivel Anglia garantálja a fölvételt.

hétfőn este a „Zsidónő”-ben lép fel s a darab tenorpartiját Rubinszky Rafael, a cluji (kolozsvári) magyar színház tagja fogja énekelni.

D. Arin, a budapesti Operaház szerződött basistájának húscsahangversenye ma este 9 órakor fog lezajlani a Kulturpalota termében. D'Arin Rudnyánszky budapesti zongoraművész fogja kísélni. Az est előrelátható sikeréhez hozzájárul Rátvay Anna urhölgy fellépte, ki régi klasszikusokból fog szavalni. Rátvay urnő Gelinek Lotte tanítványa. Kevés számú jegyek Blochnál és este 7 órától a Kulturpalota pénztáránál kaphatók.

Aradi fia közép (polgári) iskolák értesítői.

Az aradi állami 2 számú fiuközépiszkola Értesítőjében Szathmáry István igazgató az 1921-22. tanévről számol be. A bevezetésben közli, hogy az elmúlt év nagy változást hozott az iskolára, amennyiben más középiskolákkal együtt az állam vette át az intézetet. Ez után az iskolaév lefolyását írja le, amiből kitűnik, hogy a hosszú tanítási szünetek némileg káros hatással voltak a tanulók előmenetelére. Azonkívül megfelelő szertár, tornaterem és tankönyv sem áll a tanulók rendelkezésére. Az intézet statisztikai adatai a következők: Beiratkozott összesen 289 tanuló, vizsgálatot tett 274. Ezek közül római katolikus 186, református 55, ág. evang. 19, izraelita 9, gör. kel. 3, gör. kat. 1, és unitárius 1 tanuló. Anyanyelvük szerint 247 magyar, 14 német, 3 szerb és 1 tót volt. Tanulmányi eredmény: tiszta jeles 7, jó 39, elégséges 146 és elégtelen 79.

Az aradi állami 3 számú fiuközépiszkola Értesítőjében Fischer Antal igazgató számol be az elmúlt iskolai évről. Az év története lényegében egyezik a 2 számú középiskoláéval. Statisztikai adatai a következők: Beiratkozott összesen 279 tanuló, vizsgálatot tett 265. Ezek közül római kat. 173, izraelita 63, református 36, ág. evang. 11 és gör. kel. 3 tanuló. Anyanyelvük szerint 263 magyar, 17 német, 2 szerb, 1 román és 2 más volt. Tanulmányi eredmény: tiszta jeles 12, jó 66, elégséges 114 és elégtelen 73.

Beiratkozások a jövő tanévre mindkét intézetben szeptember 1., 2. és 4-én délelőtt 8-tól 12 óráig lesznek. A tandíj 40 lei, a mellékdíjak összege 38 lei.

Egy aradi poéta verskötetete.

„Tücsökdalok” Drosnyák Jánostól

Egy kis verses kötetet kaptunk ma kézhez. Drosnyák János „Tücsökdalok” gyűjtőcím alatt adta ki költeményeinek egy részét. Drosnyák János neve nem ismeretlen Arad közönsége előtt; a legutóbbi aradi szerzők Kölcsey-zsurján ismételtén feltűnést keltett néhány gördülékény, kedves, hangulatos versével. Szívesen olvassuk végig verseit, amelyeknek mindegyike üdéségével és mély gondolataival mindvégig felszínen tartják az olvasó érdeklődését. Mutatóba alább közöljük az „Előhang”-ot, amely közvetlen hangjával kapja meg az olvasót. A vers tartalma indokolatlanul szerény beköszöntő, mert úgy ez, mint többi költeményei igazolják a kiforrott költőt.

Előhang.

Már bizony én ilyen vagyok csak:
Picinyke, apró, bus legény;
Füből se látszó tücsök-dalnak
Susogó erdők peremén.

Dalok, tudom, nem hallik messze,
Nem zengi vissza völgy, halom,
De nincs is a világnak szánya,
Csak magamnak üdülgetem.

Tücsök se bánja, kérdi: vajjon
Hallják, értik e valahol,
Mig él, biz ő már csak dalolgat
S csak addig él is, mig dalo!

Akinek lelke dalra hajló,
Tücsök dalán is elmereng,
Kinek meg szíve nincsen, annak
Pacsirta is hiába zeng!

Drosnyák költészetében nincsen sem adyizmus, sem modernizmus, sem dadaizmus, hanem egyszerű, közvetlen hangjával mindenkihez szól és az mindenkinek igazgyönyörűségére szolgál. Iskolája a régi, nemes költői iskola. A maga egyszerű keresetlenségével milyen szívhez szóló az alábbi verse:

Az új ruha.

Egy fordított vén nagy kabátból,
Mely így is már jól megkopott,
A szent Karácsony alkalmából,
A kis fiunk — ruhát kapott.

Mikor próbára felöltötte

— S mint egy jó öntvény raft nagy
állt —
Könyve is csurgott, úgy köszönte,
Az új ruhát, az — új ruhát.
Határtalan nagy boldogságra
Az anyjára is átragadt . . .
Csak én siettem át szobámba,
Hogy el ne sirjam magamat.

Drosnyák János most megjelent verseskötetete a magyar közönség széles körében bizonyára örömet fog kelteni, különösen most, amikor olyan ritkán juthatunk újabb magyar szellemi termékekhez.

Aradi mizériák.

Panasz a jégfordás ellen.

Ma több oldalról panasz érkezett hozzánk a hiatósági jég kihordása ellen. Eddig igen helyesen a hűvös korá reggeli órákban hordták házhoz a jeget, míg a ma beállított új rendszer szerint igen sokan csak a késő délelőtti órákban 9—10 óra körül kapták meg, amikor a meleg folytán már félig elolvadtak a jégtáblák. A hiatósági jéggyár kérdezősködésünkre azt a felvilágosítást adta, hogy a kihordásban a mai napon változás állott be, amennyiben eddig két kocsi mától kezdve pedig három kocsi hordja ki a jeget. A magyarázat kissé különösen hangzik, mert hiányos rendszer lehet az, ahol több kocsi mellett rosszabb a kihordás, mint kevesebb mellett volt.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Megszavazták a német köztársaság védelméről szóló törvényt.

Törvény a köztársaságellenes tisztviselőkről.

BERLIN. A birodalmi tanács mai ülésén megszavazták a német kormányának a köztársaság védelméről szóló törvényjavaslatát. A javaslatot 303 szavazattal 102 ellenében szavazták meg és így nemcsak, hogy a szükséges kétharmad többséggel, hanem három negyed részben állottak a törvényjavaslat mellé a német képviselők. Ugyanezen az ülésen szavazták meg a köztársaságellenes érzelmű tisztviselő elhagyásáról szóló rendelkezést. Egyben pedig felhatalmazták a kormányt egy 75 millió kölcsön felvételére, melyet a köztársaság védelmére alakított intézmények fenntartására fognak fordítani.

Az aradi cipésmunkások bérkövetelése.

(Tárgyalás a munkaügyi felügyelőségén.)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a Modern cipőgyár munkásai béremelést kértek a gyár vezetésétől. Miután az igazgatóság nem teljesítette kérésüket, jelentést tettek a munkaügyi felügyelőségén. A tárgyalást mára tüzték ki, amelyen megjelentek az igazgatóság kiküldöttei, akik előadták, hogy a béremelést azért nem hajlandók megadni, mert a munkások nem tartották be az április hónapban megkötött kollektív szerződés egyes pontjait. Így nem készítettek megfelelő mennyiségű cipőt. A munkások bizalmi férfiai erre azzal válaszoltak, hogy a gyár vezetése nem utal ki elegendő nyers anyagot. Így tehát képtelenek a kikötött 54 pár cipőt hetenként elkészíteni. A tárgyalásról jegyzőkönyvet vettek fel. Popescu munkafelügyelő ma délelőtt kiment a cipőgyárba, hogy meggyőződjék arról, vajon a munkások tényleg kapnak-e megfelelő nyersanyagot. A békéltető tárgyalást a hét egyik napján tartják meg.

Rathenau öngyilkos gyilkosai.

(Sírba vitt titok.)

BERLIN. A rendőrség, miután az egész birodalomra kiterjedő nyomozást indított Rathenau gyilkosai ellen, tíz nap óta állandóan a nyomukban volt. Valóságos vadászat folyt utánuk és napról-napra mind szorosabb lett körülöttük a gyűrű. Néhány nap előtt úgy tették, hogy az üldözötteknek sikerült egérutat nyerniük. A rendőrség kézrekerítésükről már lemondott, mikor a véletlen is kezére járt a nyomozó rendőrségnek. A hallei rendőrök nem kérelkedtek a gyilkosok személyazonosságában. A kérdést teljesen tisztázták a berlini rendőrök és detektívek, akik fényképekkel és egyéb adatokkal felszerelve azonnal Hallába indultak. A berlini rendőrség kénytelen bevallani, hogy ha a hallei turisták nem jönnek segítségükre, minden fáradozásuk hiábavaló lett volna. A berlini rendőrség ugyanis az elmúlt napokban minden rendelkezésre álló eszközt vett igénybe, különvonatot, autóbilit, motoros kerékpárt, rendőrkutyákat az üldözésre kézzel fogható eredmény nélkül. A vizsgálat megállapította, hogy ha a kirándulók néhány órával később érkeznek, a gyilkosoknak hűlt helyét találták volna. A gyilkosok ugyanis a saalecki várban több napig tartózkodva telefonon érintkezésbe léptek Münchennel, ahonnan azonnal futárok indultak ruhával, pénzzel és hamis utlevelekkel. Minden alaposan elő volt készítve a cseh határon való átszökésre. Berlini köztársasági körökben élénken sajnálkoznak a fölött, hogy a gyilkosokat nem kerítették élve kézre, mert így sirba vitték titkukat, hogy kik állottak a Rathenau ellen elkövetett merénylet mögött. Ez a kérdés már aligha lesz teljes bizonyossággal felderíthető.

BÉCS. A lapok azt írják, hogy Erhardt kapitány, akit Rathenau meggyilkolásában való részvételével gyanúsítanak, állítólag Magyarországon tartózkodik és nem Bécsben. Erhardt Münchenbe levelet írt, amelyben tiltakozik az ellen, mintha Rathenau meggyilkolásában bárminő része is lett volna.

BERLIN. A lapok rendkívüli kiadásban jelentették tegnap, hogy Kern Ervin szolgálaton kívüli főhadnagy és Fischer mérnök, Rathenau gyilkosai a saabecki várban főbelőtték magukat, mielőtt a rendőrség emberei rajtuk ütöttek volna. A gyilkosok a rendőrkordon halálöslelése előtt nem tudták más hol kibúvót találni, mint a saabecki vár tornyában, amelyben egyébként egy Stein nevű külön író él remete életet. A gyilkosokat az árulta el, hogy az őrtoronyban világosságot gyújtottak, ami a lakosság figyelmét rájuk vonta. A rendőrség állandóan nyomukban

volt és lépésről-lépésre követte őket. Az üldözésben mintegy 9000 rendőr vett részt. A hallei rendőrségnek egy gyógyszerész jelentette elsőnek, hogy a várban világságot látott, mire egy 40 főből álló csapat ment ki a helyszínére és körülfogták a tornyot. A rendőrök revolverekkel és puskákkal nyomultak fel a dombra. A torony egyik ablakában megjelent a két gyilkos és a Hohenzollerneket értették. Majd az egyik ablakba kitűzték a császári lobogót és az Erhardt dandár zászlóját. A rendőrök ekkor sortűzet adtak, mire a két gyilkos is revolverlövésekkel válaszolt. Közben a rendőrök megrohanták a torony kapuját és csákányokkal kezdték bezuzni a kaput. Ekkor belülről három revolverlövés dördült el. Amikor a rendőrök berohantak, Kern Ervint halottan találták. Fischerben még volt élet, de pár perc múlva ő is kiszert vedett. Mind a ketten halántékon lötték magukat. Fischer azonkívül egy golyót a mellébe is röpitett. A hallei rendőrség nyomban táviratilag jelentette az esetet a kancellárnak.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A halott öngyilkosága

A párisi La Journal, a most megtartott Flammarion-ünnepségek alkalmából, közli Camille Flammarionnak egy állítólagos történet, de éppoly rendkívüli, mint amilyen hihetetlen elbeszélését a hatodik érzék világából. Egy londoni mérnök előtt, kinek Londonban és Glasgowban vannak vállalatai, álmában megjelent egyik glasgowi munkása, Mackenzie és elmondotta, hogy a vád, melyet ellene emeltek, nem felel meg a valóságnak. A mérnök háromszori kérdésére, hogy milyen vádról van szó, a munkás, kinek arca szederjeskék volt és verejtékes, háromszor azt felelte, hogy a mérnök ur majd megtudja, de nem igaz az, amivel vádolnak. — Alig ébredt fel reggel a mérnök, felesége ijedten rontott be hozzá egy levéllel, melyben a glasgowi gyár vezetője arról értesíti, hogy Mackenzie munkás öngyilkosságot követett el és meghalt.

A mérnök erre elbeszélte álmát feleségének és kijelentette, hogy a munkás nem öngyilkosság, hanem baleset áldozata lett. Angliában ugyanis az öngyilkosság törvénybe ütköző cselekmény és a vallás szerint is bűn, a becsületes munkás pedig halála után igazolni akarta magát főnöke előtt. Tényleg kiderült, hogy Mackenzie, ki a munkások bálján a büffet kezelte, whisky helyett tévedésből egy korty választóvizet ivott és ettől másnap irtózatot kinok között meghalt. A munkás halála és

a mérnök álma közt két nap telt el, tehát a mérnök előtt a levél vételeit megelőzte a halott öngyilkosága.

TAVIRATOK.

Enver basa Turkesztánban.

Fölkelés a szovjet ellen.

BERLIN. A Novoje Vremja szovjetsajtó közlése nyomán foglalkozik a turkesztáni fölkeléssel, amelynek élén Kelet-Bokharában és Fergán vidékén Enver basa áll. A fölkelésben, mely a szovjet ellen irányul, számos munkátlan polgár is részt vesz, akiket a szovjetrendszer fosztott meg a megélhetés lehetőségétől.

LONDON. A Morning Post szerint az Enver basa által szervezett bolsevistaellenes mohamedán mozgalom Középázsiaiban rendkívüli gyorsasággal terjed. A szovjetkormány sürgősen szállít csapatokat a Kaspiengeren át Turkesztánba. A Volga területen az összes vonatokon szünetel a rendszeres forgalom, mert csak csapatokat szállítanak.

Folytatják a hági konferenciát.

Litvinov a kártalanítás ellen.

HÁGA. A konferencia szombati este óta ismét folytatja üléseit. Az orosz ügyek bizottságának elnöke jegyzéket intézett az orosz delegációhoz, hogy a megkezdett és közben félbeszakított tárgyalásokat ismét felveszik és folytatni fogják. Litvinov kijelentette, hogy visszatart minden olyan tárgyalást, amely az államok kártalanítására vonatkozik. (Rador.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A Petőfi centennárium megünneplése Stockholmban.

BUDAPEST. Petőfi születésének századik évfordulóját a stockholmi magyarok egy antológia kiadásával ünneplik meg. Az ünnepet Leffler Béla dr., a stockholmi Magyar Társaság titkára szervezi és ugyanott állítja össze az antológiát is, melyben a magyar lira legszebb termékeiből kap hű svéd fordításban költeménysorozatot a svéd közönség. Lefflerék az antológiában bemutatják Csokonai Vitéz Mihálytól Gyóni Gézaig a legkiválóbb magyar lírikusok reprezentatív alkotásait. Az antológia anyaggyűjtő munkálatai most folynak. A svéd folyóiratokból és lapokból Leffler dr. gyűjti össze az eddig már megjelent svéd műfordításokat, melyeket azután maga egészít ki. Az antológiának külön érdekessége is lesz. Csokonai ez alkalommal szólal meg először svéd nyelven. Csokonain kívül Ady verseit is Leffler fogja fordítani. Az antológia októberben kerül a stockholmi könyvpiacra.

— Oriási viharok Németországban. Berlin. Egész Németországban már napok óta szünet nélkül tartó oriási viharok tombolnak. Az éjjel a főváros környékén olyan mérvet öltött a vihar, hogy a táviróvonalakat több helyütt letépte, több száz ház tetejét pedig leszakította. (Rador.)

HIREK.

Megegyezés

az aradi mészárosokkal és hentesekkel.

(A hus 8, 10 és 12 lei lesz. — Hétfőtől kezdve mérik.)

Arad városának olcsó húsvaló ellátása végre dűlőre jutott. A legutóbbi napokban még úgy állott az ügy, hogy az exportőrök által az exportálható marhamennyiség ötven százalékának átvételére alakult hat tagú finanszírozó szindikátus fogja az állatok levágatását és kimérését is intéztetni és a város különböző részein tizemégy olcsó húst elárúsító sátrat állítanak fel. Ma azonban ismételtén érintkezésbe léptek az aradi hentesek és mészárosok a szindikátussal dr. Popper Sándor ügyvéd útján és sikerült megegyezésre jutniuk olyannyira, hogy az olcsó hús kimérését alig néhány kivétellel az aradi hentesek és mészárosok fogják végezni. A szerződést dr. Popper mint az alakulóban levő Mészárosok és Hentesek Állatbeszerző és Értékesítő aradi Szövetkezetének ügyvezető igazgatója kötötte meg, amelyet ma délután a város által megbízott szindikátus és dr. Popper alá is írtak. A megegyezés szerint az aradi mészárosok és hentesek 5 lei 50 banis elősúlyban veszik át a marhákat a szindikátustól és a húst 8, 10 és 12 leles árban fogják kimérni. A megegyezés következtében hétfőtől kezdve mérik az aradi hentesek és mészárosok az olcsó húst.

Még egy nap van a hátralékos t. előfizetők rendelkezésére, akiknek a hó 20-ig be kell küldeni tartozásaikat. Tetemes költségektől szabadul meg, aki a hátralékos tartozását még e napon postára adja, vagy bármilyen módon eljuttatja lapunk kiadóhivatalához.

A trónörökös erdélyi körútja. Cluj. A román trónörökös pár több külföldi előkelőség társaságában erdélyi körúton van. E hét folyamán a fejedelmi vendégek Clujra (Kolozsvárra) érkeznek, ahol néhány napot töltenek. A városban folynak az előkészületek a fejedelmi vendégek fogadtatására. (Rador.)

Zita exkirályné kastélyt vásárolt Berlin mellett. Bécs. Zita özvegy exkirályné és édesanyja a Berli mellett Grunewaldban kastélyt vásároltak és tárgyalásokat folytatnak egy Gaiselgasteinban fekvő villa megvételéről. Ezzel kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy Zita Bajorországban szándékozik letelepedni.

Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Pannónia (Minoritá-templommal szemben.)

Gyermekesek felvő és sport klubtól kezdve, gyermekszék, nyugagy, tenniszverő és labda, football, utazási táskák nagy választékban Hegedűs cég 4. sz. Bui. Regina Maria 16.

Az aradi sziguranca új főnöke. (Megkönnyíti az utlevél-szerzést.)

A közönséget mindig érdekli a vezető állásban levő személyek egyénisége ismerni akarja a múltját és tervelt, különösen akkor, ha a közönség minden rétegével érintkező intézmény vezetőjéről van szó. A belügyminiszter a napokban nevezte ki az aradi állam-biztonsági hivatal főnökévé Popescu Haralamb, volt timisoarai (temesvári) sziguranca-főnököt. Az új sziguranca-főnököt igen sokan ismerik Aradon abból az időből, amikor még mint curtici (kürtösi) határrendőrségi főnök állott a legnagyobb előzékenységgel a közönség rendelkezésére. Szívesen adott utbaigazításokat és segítségére volt azoknak, akiket jó szerencséje hozzá utalt, hogy a szivességét igénybe vegye. Jóságos, mosolygó arcú, nyílt tekintetű ember Popescu Haralamb. Beszédéből és egész lényéből az intelligencia sugárik. Lekötelező szivességgel állott rendelkezésükre. Modern ember a szó teljes értelmében, aki szereti hivatását, azonban a legnagyobb ellensége a túlzott bürokratizmusnak.

A közönség érdeke mindennél fontosabb, — mondotta megértően, — türethetetlenek tartottam azt az állapotot, hogy az utlevélkérvényezőkhöz hivataliát megnehezítették azzal is, hogy a nagy fáradtsággal megszerzett utleveleiket a sziguranca-nak is láttatni kellett és a láttatásra néha napokig kellett várni.

Constanzai tanítók hangversenye Aradon. A constanzai negyedik tanítók kirándulása alkalmából Aradon, július 20-án, csütörtökön este a Kulturapolyában egy nagyszabású 16 db. műsorból álló koncertet (hangversenyt) rendeznek, C. P. Demetrescu tanár vezetésével. A tanítók (körülbelül 70 személy) 18-án érkeztek és 21-én tovább utaznak.

Meggyilkolta, mert felesége iránt tovakodó volt. Budapest. Ma Abonyban dr. Dicső János törvényszéki jegyző revolverrel agyonlőtte Kerekes Albert fakereskedőt, mert az a feleségével szemben, amikor Kerekes üzletében járt, nagyon tovakodóan viselkedett.

Ezüstlakodalom. Bécsből jelentik: Szemere Ignác kereskedő és neje most ünnepezték boldog házasságuknak huszonötödik évfordulóját. A jubiláns házaspárt és gyermekét, Szemere Pált, a Bécsben működő ismert magyar újságíró, lapunk bécsi szerkesztőjét, valamint Szemere Magdát, az európai hírvivő kiváló hegedűművésznőt az ismerősök és rékonok valószínűleg elhalmozták gratulációkkal. Mivel a szerencsekívánatokat egyenként képtelenek megköszönni, ezúton fejezik ki hálás köszönetüket mindenkinek, aki a nagy császári ünnep alkalmából gratulációval felkereste őket.

Megbüntetett botozó tanító. Budapest. Majcsán József, a külső Váci ut egyik elemi iskolájának tanítója egy kis diáknak harminc botütést adott. Amikor az a husza-

kozniok. Ebben az ügyben intervenáltam a sziguranca bucuressi vezérigazgatóságánál és sikerült elérnem azt, hogy a román utleveleket ezentúl nem kell a sziguranca-nak elutazás előtt bemutatni. Ahogy elfoglalom hivatalomat, első dolgom lesz, hogy a sziguranca-n behozom azt az újítást, hogy a román utlevélkérvényeket, a melyeket eddig a rendőrség utalt át a sziguranca-ra és ott néha hetekig feküdtek, ezentúl a kérvényező maga hozza el és néhány perc alatt visszakapja. Eddig is az volt az elvem és ezután is az lesz, hogy nem ismerlek felekezeti vagy nemzetiségi különbséget, csupán embert ismerlek. Minden ember bizalommal fordulhat a sziguranca-hoz, ahol ügyét igazságosan és méltányosan intézem el.

Tobábbi kérdésünkre elmondja Popescu Haralamb, hogy a curtici határrendőrségről a timisoarai (temesvári) sziguranca főnökévé nevezte ki a belügyminiszter, ahonnan saját kérésére Aradra nevezte ki a miniszter, mert nagyon megszerette ezt a várost. Hivatalát csak harminc nap múlva, szabadságának lejártá után foglalja el.

En mindent megteszek a közönségért, — mondotta a bucsuzáskor Popescu Haralamb, — azonban ehhez a közönség bizalmára és támogatására is szükségem van.

Botütésnél elájult, egy kis szünetet tartott és eszméletretérése után még tíz botütést mért rá és ráadásul még három pontot adott a kis diáknak. A brutális tanítót ma vonta felelősségre a bíróság, mely 1500 korona pénzbüntetésre ítélte. A tanító azzal védekezett, hogy a csehektől elviselt szenvedések súlyosan idegidegessé tették.

Utóhang a budapesti bombamerénylethez. Budapest. Rassay Károly legutóbbi nemzetgyűlési interpellációjában felemlítette, hogy az erzsébetvárosi körben történt bombamerénylet idején Sesevich László, a kör egyik pincére a telefonfülkében tartózkodott. Sesevich Lászlót, akinek a neve régebbi atrocitásokból ismert, ma hallgatja ki a rendőrség.

Vasut a Balaton körül. Budapest. A magyar kereskedelemügyi miniszter engedélyt adott Kugler Mihály nyugalmazott Máv. felügyelőmérnöknek a balatoni körvasútra, mely tramwayszerűen az egész tavat körülbelül 6 óra alatt körülfutja. Az előtanulmányok anynyira fejlődtek, hogy az építkezés valószínűleg az őszre megkezdhető. A tervben magyar és külföldi tőkésnek vesznek részt. Legközelebb részvénytársaságot alakítanak e célból.

Betörték a gáji szerb templomba. A gáji rendőrség telefonon jelentette az aradi államrendőrségnek, hogy az ottani szerb templomot az éjszaka fel törték és a betörők különféle értékes holmit vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Az unitárius zsinatot elhalasztják. Cluj. Az unitárius egyház július 30. és 31-re tervezett zsinati főtanácsulása elmarad, mert az angol és amerikai vendégeknek el kell utazniuk a kopenhágai konferenciára. A zsinat valószínűleg szeptember végén, vagy október közepén lesz megtartható. (Rador.)

— Osztrák népszavazás az államnak az egyháztól való szétválasztása ügyében. Bécs. A mai nemzetgyűlésen egy vita közben Miksa keresztényszocialista azt ajánlotta a szociáldemokratáknak, hogy fogadják el a keresztényszocialistáknak azt az indítványát, hogy rendezzenek egész Ausztriában az államnak az egyháztól való elválasztásának kérdésében népszavazást.

Hivatalos áremelés Bécsben. Bécs. A napokban megtörténik az egész vonalon az újabb hivatalos áremelés. Egy kiló kenyér ára 2570 korona, egy darab zsemlye ára pedig 114 korona lesz. A posta és táviró díjait elsejéttől szintén felemelik átlag 300 százalékkal. A telefon évi előfizetése készülékenként 600 ezer korona lesz. A külföldi táviratok árát pedig az aranyparitás alapján fogják megállapítani.

Eltűnt aradi fiú. Kaposztás Imréné ma jelentést tett a rendőrségnek, hogy 12 éves János nevű fia eltűnt. Az aggódó anya azt hiszi, hogy a fiát szerencsétlenség érte. A rendőrség nyomoz az eltűnt gyermek után.

Arad szenzációja lesz a vasárnap, július hó 23-án délután 3 órai kezdettel a Városligetben megtartandó nyomdász-népnépevény tombolajátéka, ahol minden szám nyer értékesnél értékesebb tárgyakat. Azonkívül még eddig nem látott érdekes dolgokat is készít elő a közönség szórakoztatására a rendezőség. A népnépevényen az 5. vadászvezetékzenekara fog sétatangversenyt rendezni a karmester személyes vezetésével, a Lacikonyhában pedig Albert Gyuszi zenekara játszik, fél 6 órakor meg a Gutenberg-dalkör hangversenyez Kovács Gyula karmester vezetésével.

Arad szenzációja lesz vasárnap délután az aradi színházban a kertünnepély. A színház igazgatósága a mulatságot a Glória (ATE.) pályán rendezi s az ünnepélyre olyan nagyszabású előkészületek történtek, hogy az előreláthatólag a legsikerültebb idei nyári mulatság lesz. Délután a pályán nagy atletikai viadal lesz, az esti ünnepélyt nagy diszkabareelőadással nyitják meg s a kabaréelőadás után kedves intsim kis páholyok fogadják a közönséget. A színház sportmulatsága kétségtelesen az idény legsikerültebb és legértékesebb ünnepélye lesz.

Szörmeárulopás. Beregszászi Lajos szűcsmester ma feljelentést tett az aradi államrendőrségnek, hogy raktárából 2800 lei értékű szörmeárut elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

Havazott a Svájcban. Mint minálunk, úgy Svájcban is csaknem türethetetlen hőség uralkodott az utóbbi hetekben. A múlt hét végével azonban hirtelen megváltozott az időjárás és különösen az északi síkon 20 fokkal esett a hőmérséklet, minek következtében a magas hegységeken havazott. Júliusi hó még a Svájcban is ritkaság.

— Honvédezesből lakatosmester. Győr. Az egykori oradea-marei (nagyvárad) honvédezes parancsnoka, Márton László ezredes a minap a győri kereskedelmi és iparkamaránál lakatosmesteri vizsgára jelentkezett. Hosszu orosz fogsága alatt az egykori ezredes többféle mesterséget tanult meg, így a lakatosságot, esztorgályosságot és gépészséget. Márton ezredes most a lakatosmesteri vizsgát kitünő eredménnyel tette le.

— Téli divatlap-albumok érkeztek Naményi Erzsébet papírüzletébe.

— Poloskairást vállal Lovas lakástisztító, Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

— Irnoki állás a munkaközvetítő hivatalnál. Az aradi állami munkaközvetítő hivatal egy irnoki állás elfoglalására pályázatot hirdet. Négy középiskolát végzett, románul és magyarul beszélő fiatal emberek pályázhatnak. Az állás azonnal elfogadható. Havi fizetés 750 lei.

— Védekezés a kolera ellen. Bucuresti. Az egészségügyi bizottság tegnap értekezletet tartott, amelyen a kolera elleni óvintézkedésekkel foglalkoztak. Megállapítást nyert az eddigi adatokból, hogy a kolerát a dobudzsai bolgár bandák és az ukrainai menekültek hurcolták be Romániába. A bizottság megtette a legmesszebbmenő óvintézkedéseket. (Rador.)

— Munkaközvetítés. Az aradi állami munkaközvetítő hivatal a következőket közli az érdekeltekkel: Állást keresnek: 1 gépész, 1 kereskedő segéd, 2 lakatos, 1 soffőr, 1 cipész, 2 borbély, 1 bejáró szakácsnő, 1 asztalos és 2 gazdaasszony. Állást nyerhetnek: 3 szobaleány, 1 dada, 15 háztartásbeli alkalmazott, 10 mindegyes szakácsnő, 1 kocsifényező segéd és 1 tanonc, 1 bogárné tanonc.

— Elítélt gyilkosok. Budapest. A múlt év októberében a román határ közelében Bihar-keresztés mellett Molnár Imre kereskedősegéd és Molnár Antal szabó megölték Tekecs Gizella oradea-marei, (nagyvárad) ápolónőt és aztán kirabolták. A debreceni törvényszék mindkét vádlottat gyilkosságban és rablásban mondotta ki bűnösnek. Ezért Molnár Imrét 5 évi, Molnár Antalt pedig életfogytiglani fegyházra ítélték. A debreceni ítéletábra az ítéletet helyben hagyta. A védők az ítélet ellen a Kuriához felebbezték.

Sport.

— Románia teniszbajnoksága. Bucuresti. A romániai teniszbajnokságért folytatott küzdelem vasárnap délelőtt folyt le a fővárosban népes közönség jelenléte mellett. A férfibajnokságot fölényes biztos sikerrel Rosescu, a női egyes bajnokságot pedig Gulescu Mimi nyerte meg.

Elítélték Lunzer Bélát. Öt évi fegyházra kaptt.

BUDAPEST. A budapesti büntetőtörvényszék ma tartotta Lunzer Béla, a Kornis-féle rablás egyik Budapestben elfogott tettesének ügyében a főtárgyalást. A törvényszék Lunzert rablásért 5 évi fegyházra ítélte, míg kedvesét Román Máriát, akinek a rablott pénzből ruhákat vásárolt Lunzer, három heti elzárásra ítélte. Lunzer a főtárgyaláson azzal védekezett, hogy öt cinkostársai kényszerítet-

ték arra, hogy résztvegyen a rablásban és nem követett el egyebet, minthogy a cég irodájának ajtajában őrt állott revolverrel a kezében. A főtárgyaláson az aradi cég képviselője kijelentette, hogy a fél millió korona perköltségen kívül még körülbelül 600.000 lei kára van a cégnek. Kijelentette azt is, hogy a lopott értékekből csak mintegy 150.000 lei térült meg.

Az antant-missziók költségei.

— Az „Aradi Közlöny“ budapesti tudósítójától. —

BUDAPEST. Illetékes helyen ma az Aradi Közlöny budapesti tudósítója részletes statisztikát kapott arról, mennyibe kerülnek az antantbizottságok Magyarországnak? A statisztika idegen pénznemeit illetékes helyen az ez évi április 25-iki devizakurzus alapján számították át, mivel az idegen missziók fizetéseiket idegen valutákban kapják. Mivel azóta a magyar korona értéke 50 százalékkal csökkent, a végösszegnek dupláját lehet ma már számítani. Az érdekes és tanulságos statisztikát egyébként a következőkben minden kommentártól tartózkodva közlöm delegációk szerint:

Francia misszió: 3 ezredes 4530 frank, 351.219 mK. 4 őrnagy 5000 frank 473.264 mK. 6 altiszt 3462 frank 364.536 mK. 5 katona 270 frank 184.045 mK. 3 tolmács 182.263 mK. 1 gépiró 60.736 mK. 1 chauffeur 36.809 mK. 3 gépiró 110.427 mK. 1 gépirónő 15.000 mK. 2 chauffeur 30.000 mK. 2 tolmács 30.000 mK. 1 garage-mester 1500 mK. 1 főtölmács 34.914 mK. 1 másodtolmács 18288 mK. 2 gépiró 21.000 mK. Autók és írógépek bérlete 8230 frank. Autójavítás 2730 frank. Ismét autójavítás 300.000 mK. Magánlakások bérlete 101.060 mK. Szállodai költségek 300.000 mK. A francia misszió összes költségei: 29.220 frank = 2.815.086 m. korona.

Angol misszió: 1 ezredes 103 font, 183.523 mK. 2 alezredes 164 font, 273.242 mK. 3 őrnagy 180 font, 354.948 mK. 1 százados 45 font, 111.743 mK. 6 altiszt 156 font, 364.536 mK. 5 katona 45 font 184.045 mK. 3 tolmács 290.000 mK. 1 chauffeur 5.000 mK. Gépkocsiumezem-anyag 100.000 mK. Autóhasználat 32 font. Szállodaszáma 70.000 mK. Lakbér 60.000 mK. Az angol misszió összes költségei: 711 font sterling = 1 millió 987.039 m. korona.

Olasz misszió: Az olasz delegáció költségei voltak ugyan egy-egy hónapban a legmagasabbak, azonban az olaszok nem részletezték kiadásait, hanem egy összegben 7.535.287 m. koronát számították fel.

Japán misszió: 1 őrnagy 217 yen 118.316 mK.

Vegyes kiadások, missziók felé nem megállapíthatók: Irodahelyiségek bérlete 405.000 mK. Autókellékek és javítások 600.000 mK. Irodák takarítása 25.000 mK.

Csengő és villanyjavítási számlák 10.000 mK. Irodaszerek 150 ezer mK. Garage-költség 52.000 mK. Világítás 120.000 mK. Utazás 250.000 mK. Telefondíjak 220.000 mK. Posta és sürgönyköltségek 250.000 mK. A vegyes költségek összesen: 1.829.000 m. korona.

A fenti delegációk szerinti kimutatásokat figyelembe véve a hivatalos április 25-iki kurzust számítva Magyarország egy hónap alatt a következő összegeket fizeti az antant-misszióknak: Olasz misszió 7.535.287 mK. Francia misszió 4.658.216 mK. Angol misszió 4.297.289 mK. Japán misszió 216.436 mK. Vegyes kiadások 1.892.000 mK. Végösszeg: 18.580.728 magyar korona.

Egy hónap alatt az április 25-iki kurzust számítva Magyarország tehát 18 és fél milliót fizet az antant-misszióknak. Ez az összeg azonban ma már megduplázódott és ha a magyar korona Zürichben tovább esik, ugy csakhamar elérheti a 40 milliót. De hiszen ez nem is csodálatos, ha a missziók ceruzákért egy hónap alatt 150.000 magyar koronát „adnak ki.“

Mozl.

„A nagy érzés“ háromfelvonásos színmű, bemutatta az Apolló színház. Egy pompás kiállítás és mélyen szántó alapvetet kidomborító színművet mutatott be a szerdai műsoron az Apolló színház általános siker mellett. A darabot jó hír előzte meg és így mindenki fokozott igényekkel ment el a szerdai bemutatójára, azonban kielégítetlenül senki sem távozott. A darabban előforduló exotikus világrészekben készült felvételek ritkaság, látványosságot nyújtottak, amellyel, hogy a darab meséje számára nyújtottak igen szép és stilszerű keretet. A darab tulajdonképpen Van Ryn világhírű botanikus megpróbáltatásával foglalkozik, aki miközben a természet ma még megfelfedezett titkai után kutat, elveszti boldogságát. A Végzet beavatkozása ez, amelyet ugyancsak a Végzet tesz jóvá oly finaléban, a mely mindenkit kielégít. A darab főszereplői Blutecher és Else Frölich kiváló művészi munkát adtak. A kép, amelynek utolsó előadása csütörtökön lesz, kiváló szórakozást nyújt a nézőnek.

Táke Jonescu temetéséről készült felvételek a hét folyamán kerülnek valószínűleg bemutatásra az Apolló színházban. A román politikának eme egyik legnevesebb alakjának temetéséről készült felvételek a gyászszertartások komoly pompáját teljes hátséggel mutatják be.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Julius 19.) Dollár 175, márka 37, dinár 200, sokol 380, francia frank 14.40, magyar korona 15. Kifizetések: Budapest 770, Bécs 220, Berlin 36.5, Prága 390.

Bucuresti*kurzusok. (Julius 19.) Márka 38, francia frank 13.90, dinár 204, sokol 390, dollár 171, magyar korona 16. Kifizetések: Páris 13.85, Newyork 171, Prága 376, Berlin 35, Bécs 47, Budapest 13.50.

Zürichi nyitás. (Julius 19.) Berlin 113.25, Newyork 520.50, Milano 24.85, Prága 11.65, Budapest 39.50, Zágráb 152.50, Varsó 9.50, Bécs 1.50, osztrák bélyegzett korona 1.875.

Budapesti nyitás. (Julius 19.) Dollár 1375, márka 280.50, leu 775, sokol 3.80, osztrák korona 3.85. Kifizetések: Bucuresti 775, Milano 61.00, Berlin 280, Páris 112.00, Prága 31.00, Zürich 262.00, Bécs 3.80.

Zürichi zárlat. (Julius 19.) Berlin 107.50, Amsterdam 202.75, Newyork 520.75, London 23.20, Páris 44.40, Milano 24.35, Prága 11.65, Budapest 39.50, Zágráb 152.50, Varsó 9.50, Bécs 1.50, osztrák bélyegzett korona 1.875.

Budapesti zárlat. (Julius 19.) Napoleon d'Or 5400, angol font 6300, dinár 14.30, márka 279, lira 66.50, osztrák korona 370, leu 8.05, sokol 32.30, svájci frank 275.00. Kifizetések: Bucuresti 810, Milano 63.00, Zürich 278.50, Páris 119.50, Prága 32.50, Zágráb 14.45.

— A kincstári bonok. Páris. A Lupta írja: Georghiu-román delegátus Párisba érkezett, hogy yAntonescu meghatalmazott miniszternek segítségével a kincstári bonok konszolidációjának munkálataiban. Georghiu pontos és teljes megbízatással utazott Párisba. (Rador.)

— Felállítás előtt a magyar bankjegynyomda. Budapest. A budapesti bankjegynyomda tavasszal megkezdte működését. A bankjegynyomó gépek, amelyek az amerikai legnagyobb bankjegynyomó gépek mintájára készültek, már utban vannak. A bankjegynyomda alaptőkéje 30.000 dollár.

Aki nyaralni, vagy túrdőre megy, ép úgy olvashatja az „Aradi Közlöny“-t mint odahaza. A kiadóhivatal bárhova — külföldre a bélyegköltség megtérítése mellett — utána küldi t. előfizetőinek az „Aradi Közlöny“-t.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF

felel.

Összet. Dr. Bognár Magdolna

Utlevelekre visumot, külföldieknek utlevelet Cluj (Kolozsvárról) vagy Bucurestiből hetenként négyszer közismert pontossággal a „Kelet” hírlapiroda szerez.

Apró hirdetések.

Érdemű az apróhirdetésekről

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűvel 1 kel 50 bani.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 kel 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

TANULÓUL jó erkölcsű fiú felvétetik „Colombo” fűszerüzletbe Piata Avram Janou 10. (Szabadság-tér). 3278

GÉPIRO lehetőleg német levelezésben jártas azonnali belépésre kerestetik. Írásbeli ajánlatok Kelet hírlapirodába adandók le. 12518

KÖNYVELESBEN, magyar-német levelezésben jártas fiatal ember augusztus 1-re keresztorok. Ajánlatok fizetési igény és referenciák megjelölésével Kelet hírlapirodába adandók le. 12518

KERSEK egy fiatal molnársegédet azonnali belépésre. Levelekre nem válaszolok. Személyesen jelentkezők előnybe részesülnek. Török István Nádás (Arad-megye) 3285

TANULÓ felvétetik Sobmotzer és Szegfü írógépvállalatnál. Str. Luther (Luther-u) 1. 3271

FÜSZERKERESKEDŐ SEGÉD azonnali belépésre kerestetik Diár Gusztáv cégnél. 3301

KERESTETIK jobb mindenféle lány, esetleg bejárónő Str. Pescarului (Thököly Imre-utca) 3. 3297

JÓ megélhetést biztosító foglalkozást család keresetnek. Cim Kelet hírlapiroda. 12520

NŐI felsőruházat, kosztümök, pongyolák, bluzok és többféle butorok eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12382

PINÓERTANONCOKNAK fiúk, leányok fizetéssel, ellátással felvétetnek. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12388

NŐI SZABÓ segéd felvétetnek. Orbán Béla nőiszabónál. Str. Mărăsesti (Kossuth-utca) 56. 3305

MUNKÁSOK felvétetnek Barthmes Victor cukorka gyárában. Str. Alexandri (Salacz utca) 3. 3304

Vétel és eladás.

28 CSALÁD méh kassal együtt eladó. Juhovák István Szentpál. 3289

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festményeket, mindenféle ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, dísztárgyakat és egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20, Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok dus bevásárlási forrása. 11691

IGEN elegáns új gummikerekű és egy használt gyermekkosci eladó. Str. Harie Chendi (Kölcsey-utca) 10. földszint 1. 12519

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmirna, argamant-szőnyegeket, török kendőket, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísztárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi régiségért. Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

LEGMAGASABB ÁRBA VESZEK ezüst, szőnyeg, zongorákat és pianót Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 11895

IGEN ELEGÁNS kiváló gyártmányú alig használt gummikerekű Victoria-hintó eladó. Cim a kiadóhivatalban, 500

SZÉP EBÉDLŐ, hálószoba és konyha-berendezés, porcellán és főző edények, bicikli, nagy erős fuvarozó kocsi, 12 darab lóra való szerszám, női 36-os cipők, gyermek cipők, férfi cipő és csizma eladók. Str. Coasei (Kassa-u) 37. 3302

ELSŐRENDŰ rövid, keresztúros zongora eladó. Ugyanott kitűnő ebéd-vacsora készíthető Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42. H. em. ajtó 22. 3299

ZONGORA LÁDA, kitűnő, erős, eladó Piata Catedrala (Tököly-tér) 5. földszint jobbra. 3296

28 CSALÁD méh országos méretű három soros kaptárban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3303

GYÜMÖLCSARUSÍTÓ bódé repatriálás miatt eladó. Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 16. 12520

ALIG HASZNÁLT francia köris háló és pálisander ebédlő függönyökkel, szőnyegekkel és terítőkkel együtt olcsón eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12383

KERÉKPÁR jókarban levő új gumikkal eladó. Prolich Str. Desseanu (Révay-utca) 5. sz. 3306

Ingatlan.

STRADA OITUZ (Hős utca) 56a számú ház eladó. 3278

Oktatás.

VIZSGÁRA tanulókat előkészítik Franciaul tanítók. Hegyalján is. Str. Joan Kalvin (Kálvin János-utca) 8. emelet. 12382

Különféle.

VÁLTÓRA betáblázás nélkül magánpénzt folyosítok. Cim a kiadóhivatalban. 3298

EZERJÓFŰ gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és belbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvaltság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszertár Aradon. 10831

Ha nem akar hirdetésével a Kiadóhivatalba fáradni egy feladhatja a következő helyeken: WALLINGER ISTVÁN hirdetőfelvételi irodája Str. S Brancovici (Lázár Vilmos-utca.)

„KELET” hírlapelárusító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1.

HAÁSZ ügynöksége Strada Romanului (Zrínyi-utca) 6.

MANDL Bulevardul Regele Ferdinand I (Boros Béni-tér) 15 szám alatti papírüzlet.

SZIRMAI adásvételi irodája Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14.

M. KLEIN MÓR könyvkereskedésében Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 12.

„VICTORIA” Effektív Kereskedelmi Iroda Piata Avram Janou (Szabadság-tér) 15.

Mészárosok és hentesek figyelmébe!

Egy alig használt, jó karban levő nagy jégszekrény jutányos áron eladó

Cim: Wallinger hirdetőjében. 12388

HIRDETMÉNY.

Alulírott mint kiskoru Dobru György gyámja közzhírré teszem, hogy nevezett kiskoru tulajdonát képező az aradi határban Szerecs-ház-düllőben fekvő 42 kath. hold területű szántóföld tanya egyéb melléképületekkel együtt f. hó 23. napján d. e. 10 órakor Arad-Gájban a községhezán megtartandó nyilvános árverésen 8 évre haszonbérbe fog adni, miért is felkéretnek a haszonbérbe venni szándékozók, hogy a jelzett időben és helyen megjelenni sziveskedjenek.

Az árverés megkezdése előtt fognak közölni a részletes feltételek.

Arad, 1922 július hó 17.

Slovak George

a kiskoru gyámja gazdálkodó sajtényi lakos 3295

Szücsök és szörmekereskedők

mindenfajta tengerentúli és római

juhborókat

nyersen, elkészítve és festve valamint mindenféle

szörmet

beszerezhetnek

ALTER DÁVID utóda

kir. udvari szállítónál.

ALAPITVA 1847.

2420

BUCURESTI, Str. Oituz (Covaci) 10. SZ.

BRILLIANS arany és ezüst áruk magas áron vesznek. KUN, ékszerész. 12017

Kitűnő jó karban lévő

Magyar Állami 8-10-es Locomobil és egy mindenben kijavított 4 tonás teher autó vadonat új gummival eladó. 3085

Vuleu I. Maxim gépgyáránál Arad, Str. Col. Paulianu 5-6. Ugyanott tanulók felvétetnek

CSÁKY óra, ékszer, óra- és ékszer raktára. ARADON a vörösházával szembeni épületben, STR. MORIA (SZECHENYI-UJ) 1. Aranyat, ezüstöt magas áron vesz

Friss hal oszúttörök d. u. és péntek d. e. kapható 11739

Lutvak József cégénél Calea Banatului (Asztalos S.-u) 9.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A „Petrosani” Román Köszénbánya Részvénytársaság vulkáni bányagazgatósága a helybeli magyar tannyelvű elemi népiskolájához egy — lemondás folytán megüresedett — osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: az állami tanítókéhez mért alapfizetés, családi, drágasági és rendkívüli pótlék s egy, a szolgálati évektől függő társulati hozzájárulás.

A szolgálati évek az oklevél keltétől számítottak. A javadalmazást képezik még ezeken kívül: szabad lakás, fűtés, világítás és élelmezési kedvezmény.

A teljesen felszerelt és okmányokkal ellátott pályázati kérvény folyó évi augusztus hó 10-ig a vulkáni bányagazgatóság címére küldendő.

A megválasztott pályázó az állást folyó évi szeptember hó 1-én kötelező elfoglalni. 3300

IZSAIN TÁPERŐ UHU KÁVÉPÖTEK BEÖNYEI

Elsőrendű, kézzel vert FALI TÉGLA bármily mennyiségben kapható „Vulkán” téglagyárnál (volt Lóvasúti rt.) Központi iroda: Str. GEORGHE JONESCU 12. (Gróf Károlyi-u.)